

Sauli Niinistö: Tal på Stockholms handelshögskola 2012

Talare
Sauli Niinistö
Finlands president

Datum
17 april 2012

Plats
Stockholm

- 1 Det är ett stort privilegium att tala till er i dag. Jag uppskattar mycket
möjligheten att få adressera mig till denna ansedda publik här i Stockholm. Jag
vill tacka våra vänliga värdar som gjort detta möjligt.
- 5 Jag vill framföra några kommentarer ur en nordeuropeisk synvinkel. Jag
kommer att göra några reflektioner över vår gemensamma historia – då vi ser på
det förflutna ser vi att Finland och Sverige delar en rik historia. Sedan blickar jag
framåt och försöker utveckla några idéer om hur Finland och Sverige kunde
samarbeta. Kanske genom att vidareutveckla det nordiska samarbetet och
10 genom att finna gemensamma sätt att närma sig Arktis.

* * *

- 15 Det första besöket i Sverige är ett naturligt val och ett mycket angenämt
uppdrag för Finlands alla presidenter.

- Finland och Sverige tillhörde i omkring 600 år samma rike – vi var kanske två
folk, men en och samma nation. Finland var inte en mindre värdefull del av
Sverige, utan rikets östra del som deltog i det ekonomiska och politiska livet fullt
20 ut. Finländare nådde höga positioner i samhället. Stockholm och Åbo var
centrum i detta stora rike uppe i norr. Redan på den tiden var havet ett
förenande, inte separerande, element.

- Finland och Sverige har mycket att tacka varandra för. Den västeuropeiska
25 civilisationen kom till Finland via den svenska kronan och kyrkan. Allt sedan
dessa tidiga dagar har det svenska språket varit en väsentlig del av livet i Finland.
I lingvistiskt avseende är Finland både finskt och svenskt. Det svenska språket är
inte ett främmande element i Finland, utan svenskan är en integrerad del av det
finländska levnadssättet och samhället samt en fördel som vi vill bevara och

värna.

Det var ett hårt slag att Finland förlorades till Ryssland i samband med Napoleonkrigen. Men till och med som en autonom del av det ryska kejsardömet kunde Finland bevara sina nära och förtroendefulla relationer till Sverige. Sveriges lag och institutioner kvarstod också efter rikssprängningen, och de kom att utgöra grunden för Finlands starka utveckling som en separat helhet.

Finlands ekonomi utvecklades kraftigt under den här perioden. Autonomin innebar att det fanns en tullgräns mellan Finland och Ryssland, men de finländska företagen hade tillträde till den enorma ryska marknaden. Finland hade också stor nytta av sin autonoma ställning inom det ryska kejsardömet.

Under 1800-talet skapade man i Finland starka nationella institutioner, bl.a. en egen valuta år 1860. Sveriges Riksbank är världens äldsta centralbank, men Finlands Bank intar en god fjärde plats. Finlands enkammarlantdag inrättades 1906, och Finland var det första landet i världen som gav kvinnorna politiska rättigheter.

När Finland blev självständigt 1917 måste landet definiera sin plats bland nationalstaterna. Var Finland det nordligaste tillägget till de baltiska staterna eller var vi den ostligaste medlemmen i den nordiska familjen? Mot bakgrunden av våra starka kulturella och historiska band med Sverige var svaret självklart.

Under andra världskriget sattes finländarnas självständighetsvilja på prov. Finland kämpade hårt. Sovjetunionens expansion stannade på ett enastående sätt upp vid vår gräns, trots att Sovjet på annat håll lade under sig mark ända fram till hjärtat av Europa. Många svenskar deltog i vår kamp och stred i Finlands armé.

Det kalla kriget var en traumatisk tid för Europa. En skarp, artificiell gränslinje splittrade Europa. Östersjön var en förlängning av järnridån. För både Finland och Sverige var neutraliteten ett naturligt val. Neutraliteten kunde ha olika schatteringar – Finland intog en strikt realistisk hållning i skuggan av Sovjetunionen, medan Sveriges utrikespolitik snarare kännetecknades av globala ambitioner. I det globala sammanhanget var de nordiska länderna den viktigaste referensen för oss finländare. De nordiska institutionerna var oerhört värdefulla när ett modernt Finland skulle byggas upp efter kriget.

De nordiska länderna har varit föregångssamhällen i många frågor som gällt medborgarnas friheter: vi införde i tiden passfrihet för resande, rätt att arbeta i ett annat nordiskt land och rätt att delta i det politiska livet. Många av mina landsmän utnyttjade på 1960- och 1970-talet möjligheten att flytta till Sverige. I Sverige fanns det då arbetsplatser, medan det var ont om jobb i Finland. Den här numerärt sett stora finländska minoriteten har gjort en betydande insats för det svenska samhället.

Medlemskapet i Europeiska unionen var inledningen på ett nytt kapitel för både Finland och Sverige. Som medlemsstater i EU är vi likadana på många sätt, eftersom vi representerar öppna och innovativa nordiska ekonomier. En stor skillnad finns det dock – medlemskapet i euroområdet. Finland införde genast i början euron, medan Sverige alltjämt har stannat utanför euroområdet. Finlands målsättning var att delta i alla EU:s politikområden.

Euroområdet befinner sig i kris, men man ska inte glömma den förnuftiga ekonomiska logiken bakom den gemensamma valutan. Euron har stabiliserat Finlands ekonomi. Genom de räddningsoperationer som vidtagits har man också skyddat det finansiella systemet i Europa och rentav i hela världen. Jag är övertygad om att problemen i euroområdet kommer att övervinnas, men det kräver politisk beslutsamhet och hård disciplin. Också i det sammanhanget kan Finland och Sverige agera tillsammans – vi behöver ökad tillväxt i EU, och detta gäller alla medlemsländer. Trots att Sverige inte har infört euron, är landet lika beroende av den europeiska ekonomin som Finland.

Den kände diplomaten Krister Wahlbäck, som i egenskap av historiker också forskat i relationerna mellan Sverige och Finland, har beskrivit Finlands och Sveriges stigar i EU som två skepp som inte alltid följer identiska rutter, men som seglar i samma riktning. Det är träffande sagt.

100

* * *

Här i vårt nordliga hörn av Europa har man länge njutit av välfärd och stabilitet. Samtidigt förändras världen i otroligt snabb takt. De nya ekonomierna omformar det globala landskapet. Tyngdpunkten i världen håller på att förskjutas från Atlanten till Stilla havet.

110 Vi måste kavla upp ärmarna och söka metoder för att möta utmaningarna i vår
omvärld – Europa står inför en relativ tillbakagång. Europas ekonomiska
prestationsförmåga försvagas och befolkningsutvecklingen är ogynnsam.
Samtidigt konfronteras vi med allvarliga globala transnationella hot:
klimatförändringen och dess ovissa konsekvenser, smittsamma sjukdomar,
terrorism, organiserad brottslighet. I den globaliserade världen är det lätt att
115 forcera gränser – det konkreta avståndet har allt mindre betydelse.

När jag föddes fanns det färre än tre miljarder människor i världen. I föl
passerade vi sjumiljarderstrecket. Detta är en enorm omställning och eventuellt
den mest betydande faktorn när vi talar om den globala förändringen.

120

Sverige och Finland kan möta dessa globala utmaningar endast genom att stå
fast vid våra gemensamma värderingar. Vi ska fortsätta att arbeta för demokrati,
mänskliga rättigheter och laglighetsprincipen. Dessa är de fundamentala
universella värderingarna som tillkommer alla.

125

Finland och Sverige följer samma utrikespolitiska linjedragningar. Båda
länderna betonar Förenta nationernas centrala roll. Jag är mycket stolt över de
nordiska ländernas nära samarbete i Förenta nationerna, och jag hoppas att
Finland åren 2013 och 2014 ska vara Nordens representant i säkerhetsrådet.

130

* * *

När det gäller säkerhetspolitiken ligger det i Finlands och Sveriges intresse att gå
hand i hand. Det är omöjligt att tänka sig att våra länder skulle gå åtskilda på
135 denna punkt. Både Sverige och Finland är aktiva partnerländer i Nato. Många
anser att partnerskap är den samarbetsform som positionerar ett land närmast
Nato utan att landet för den skull är egentlig Natomedlem.

I takt med att alliansen förändras ska också dess partner fördjupa och utveckla
140 sin relation till Nato med hjälp av nya och flexibla lösningar. Vi hoppas att
toppmötet i Chicago ska utmynna i konkreta åtaganden som fördjupar den
politiska dialogen mellan Nato och dess partnerländer och som främjar
samarbetet i planeringen och hanteringen av krishanteringsinsatser.

145 I Nato är vi inte passiva iakttagare, utan aktiva deltagare. Vi agerar tillsammans i
Afghanistan. I samarbetet med Nato har vi rollen av viktiga och uppskattade

partner. Vi har åtagit oss att för vår del främja global fred och stabilitet. Finland
bryter ny mark genom att medverka i Natos snabbinsatsstyrkor, dvs. NRF:s
150 beredskapsstyrkor.

Sverige och Finland har också medverkat aktivt i EU:s krishantering. Det var i
slutet av 1990-talet som principerna för krishantering lanserades i
Amsterdamfördraget utifrån ett finsk-svenskt initiativ. Allt sedan dess har vi
155 deltagit i de flesta operationerna. Tillsammans har vi också gått i spetsen för
utvecklandet av en stark civilkrishantering inom EU.

Den EU-stridsgrupp som Sverige leder är också ett utmärkt exempel på de
gemensamma strävandena. I Finland är vi beredda att delta också under nästa
160 period.

Man kan säga att synen på säkerhet är identisk i Sverige och Finland.

I grund och botten är det känslan av solidaritet mellan länderna och de faktiska
165 resurserna som är viktig. En sak är säker: Europa måste bära ett större ansvar för
sin egen säkerhet.

Förenta staternas engagemang i Europas säkerhet har varit mycket värdefullt,
och det kommer fortfarande att ha central betydelse. Men vi bör dock inse att
170 Förenta staternas globala geopolitiska prioriteringar håller på att förskjutas i
riktning mot Asien. Europa måste se till sin egen andel när det gäller försvar och
resurser. Europa måste bli starkare inom säkerhetspolitiken och försvaret.

Hur ska vi då möta denna utmaning under rådande omständigheter? Våra
175 budgeter för försvarsmakten är oerhört pressade. Arméutrustningen är betydligt
dyrare i dag än den var förut. Det uppenbara svaret är att vi måste göra mera
tillsammans, kombinera och dela våra militära resurser. Ingen klarar sig på egen
hand. Vi har utvecklat Nordic Defence Cooperation (NORDEFCO), som är
en framgångsrik nordisk modell för samarbete inom försvaret. Den här
180 modellen skulle kunna fungera också inom EU och Nato.

* * *

De nordiska länderna tog nyligen ett nytt steg i och med den
185 solidaritetsförklaring som gäller gemensamt ansvarstagande vid olika typer av

risksituationer och katastrofer. Det är helt klart att inget nordiskt land skulle förbli passivt om något grannland drabbas av stora svårigheter.

190 De nordiska resurserna borde i varje fall vidareutvecklas på det konkreta planet, eftersom vi måste klara av praktiska kriser som utgör ett hot mot de centrala funktionerna i våra komplexa moderna samhällen. Bl.a. elproduktionen, informationsförmedlingen, sjukvården, trafiken och råvarutillgången är sårbara i samband med hotsituationer. För att vi ska klara av dessa moderna utmaningar
195 förutsätts det, utöver det militära samarbetet, att en mängd civila myndigheter har förmåga att samarbeta och agera. Eftersom utmaningarna är transnationella behöver vi också transnationella metoder för att möta dem.

* * *

200 Det finns många viktiga sammanhang där Finland och Sverige kan agera tillsammans. Ett konkret tema är Arktis, som vid sidan av den alltid lika viktiga Östersjön enligt min mening har allt större regional betydelse med tanke på vårt samarbete.

205 Det arktiska områdets betydelse ökar i snabb takt. I och med att klimatet blir allt varmare kan de nya fartygsrutterna öppna en arktisk farled till Asien. Både till havs och på torra land finns det stora mineralfyndigheter. I norra Finland är gruvindustrin redan på väg uppåt, vilket den lokala ekonomin har stor nytta av.
210 Efterfrågan på arktisk teknik och know-how ökar hela tiden. Samtidigt måste den känsliga arktiska miljön skyddas.

Både Sverige och Finland ligger inom Arktis. Vi har kanske inte olja eller gas, men vi har en hel del sådan arktisk teknik och know-how som behövs för att
215 utnyttja dessa enorma ekonomiska möjligheter. T.ex. hälften av världens isbrytare är byggda i Finland.

För utnyttjande av möjligheterna i Arktis krävs det samarbete. Därför anser vi att Arktiska rådet är det centrala forumet för regionen. Jag vill tacka Sverige för
220 dess insatser i rollen som Arktiska rådets ordförande och för de framsteg som har gjorts i många viktiga frågor. Enligt min mening kan vi också vara ambitiösa på bilateral nivå – vi kan utveckla samstämmighet och gemensamma projekt som förenar våra nordiska regioner i allt högre grad. Möjligheterna är oräkneliga.

Det finns naturligtvis inget Arktis utan Ryssland – och inte heller utan Förenta staterna och Kanada. Vi talar här om ett unikt område där Europa, Ryssland och Nordamerika agerar tillsammans. I dag är Arktis verkligen ”hot”!

230

* * *

Vår nordiska modell väcker många positiva föreställningar: samhället i våra länder är stabilt och inkluderande, och våra ekonomier är välskötta. Vi kan vara stolta över dessa bedrifter. Man bör dock minnas att tidigare resultat saknar betydelse om vi inte ser till att de upprätthålls.

Vi bör ställa bl.a. följande viktiga fråga: på vilket sätt kan man förnya den ekonomiska prestationsförmåga som stödjer den sociala modellen? De finiska och svenska ekonomierna påminner om varandra. Båda länderna är mycket beroende av exporten, och vi delar samma intresse för välfärden inom den globala ekonomin. Faktum är att Finlands och Sveriges ekonomier bildar en helhet.

Av den orsaken har vi också samma typ av ekonomiska utmaningar. T.ex. ungdomsarbetslösheten är olidligt hög i båda länderna. Under den senaste tiden har man i Sverige visat prov på starkt ledarskap när det gäller att stödja arbetsfrämjande åtgärder. Vid sidan av dessa åtgärder är det viktigt att vi moderniserar den nordiska ekonomiska modellen – i annat fall blir det svårt för oss att klara av den oerhört hårda globala ekonomiska konkurrensen. Vi ska inte skydda våra ekonomier från global konkurrens, snarare ta emot den med öppna armar.

Det gäller att ta reda på hur vi genom nordiskt samarbete helst borde möta de gemensamma utmaningarna. Vårt samarbete har starka rötter och fina traditioner – det vet vi alla. Men i praktiken har vi ofta haft en tendens att snarare blicka inåt än utåt. Det räcker inte med att ordna ”släktträffar” där avsikten är att alla ska känna sig glada och nöjda. Vi måste anstränga oss mer än så.

260

Enligt min mening bör vi i det framtida nordiska samarbetet gå in för att rikta blicken mot yttervärlden och agera strategiskt. Vilka är våra starka sidor och vad är vi sämre på? Hur kan vi tillsammans vara mer framgångsrika? På vilket sätt

265 kan våra samlarbetsstrukturer stöda oss optimalt? Hur kan vi utnyttja vårt
nordiska varumärke mer effektivt i globala sammanhang? Hur kan vi i högre
grad integrera de baltiska länderna i samarbetet? De här frågorna borde vi
behandla tillsammans. Överläggningen borde leda till att vi formulerar en
270 gemensam nordisk vision som inbegriper mer än enbart koordinering och
diskussion. Det är dags för faktiska innovationer och uppdaterade
handlingsmönster.

Finland och Sverige förenas av den geografiska positionen, av historia, politisk
modell, språk och ländernas invånare. I global jämförelse är vi, tillsammans med
275 våra andra nordiska vänner, vinnare. Det är vår gemensamma uppgift att
utveckla vänskapsbanden till ett modernt och nyttigt verktyg, och att påverka
vårt öde så att det förflutna i Nordens historia också blir vår nordiska framtid.

Källa

280 <div>Manuskript hämtat från presidentti.fi (2025-08-18)</div>

Taggar

2010-tal, 2012, Man

URI

285 <https://www.svenskatal.se/tale/sauli-niinisto-tal-pa-stockholms-handelshogskola-2012>

290

295

300